

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

27 באוקטובר 2014

893

ג' בחשוון התשע"ה

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת הבטיחות בעבודה (מס' 8), התשע"ה-2014 78

הצעת חוק לתיקון פקודת הבטיחות בעבודה (מס' 8), התשע"ה-2014

1. תיקון סעיף 1 בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן – הפקודה), בסעיף 1, בהגדרה "השר", במקום "שר העבודה" יבוא "שר הכלכלה".
2. תיקון כותרת סימן ט' 2, בפרק ה' לפקודה, בכותרת סימן ט', במקום "ובריאות" יבוא "בריאות וגיהות".
3. הוספת סעיף 172א לפני סעיף 173 לפקודה, תחת כותרת סימן ט' יבוא:

"הגדרות
172א. בסימן זה –

"ביצוע עבודה" – לרבות ביצוע פעולה מסוג מסוים במסגרת העבודה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סביבת עבודה בטוחה, ולהגן על חייו ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה.

מטרתה של הצעת חוק זו היא לעגן בצורה מפורשת ופרטנית בחקיקה ראשית, את סמכותו של השר להגביל את אופן ביצוען של פעולות שונות, את ההרשאות הנדרשות לביצוע פעולות עם פוטנציאל סיכון גבוה ואת ההרשאות הנדרשות לצורך ביצוע בקרה על הפעולות הללו. כמו כן, מוצע לעגן בפקודה את ההוראות הנדרשות לעניין הרשאות נדרשות לצורך מתן הכשרות לביצוע העבודות ולפיקוח עליהן. במסגרת זו מוצע לקבוע את התנאים, הקריטריונים והדרישות, כך שהעיסוק בפעולות ותפקידים שיוגדרו, ייוחד רק למי שעמד בקריטריונים שיקבע השר בהסדר ראשוני.

במסגרת התיקון עוגנו גם הסמכויות לאכיפת ההגבלות הללו, לרבות לעניין ביטול או התליית ההרשאות, פרסום בעלי ההרשאה, ומתן הסמכה לגביית אגרות לצורך ביצוע הכשרות ולצורך מתן הרשאות ופיקוח עליהן.

סעיפים מוצע לתקן את סעיף 1 לפקודה, כך שבהגדרה 1 ו-2 "השר", במקום "שר העבודה" יבוא "שר הכלכלה".

כמו כן, מוצע לתקן את כותרתו של סימן ט' לפרק ה' לפקודה (להלן – סימן ט') שהיא "תקנות בטיחות ובריאות" ולהוסיף בה את נושא הגיהות המוסדר גם הוא בתיקון המוצע.

סעיף 3 מוצע להוסיף לסימן ט' סעיף הגדרות שנדרשות לצורך התיקון, כמפורט להלן:

"ביצוע עבודה" – מוצע להגדיר "ביצוע עבודה" ככוללת גם פעולה מסוג מסוים במסגרת העבודה.

כללי סעיף 173 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן – הפקודה), מסמיך את שר הכלכלה (להלן – השר) לקבוע דרישות, הגבלות ותנאים הנדרשים לצורך ביצוע עבודה הכרוכה בסיכונים בטיחותיים לעובדים או לצורך הסדרת הרשאות שונות מטעם המפקח הראשי כמו רישיון, אישור או הסמכה (להלן – הרשאה).

אכן במהלך השנים נקבעו בתקנות ובנהלים מכוחו של הסעיף האמור דרישות, הגבלות ותנאים הנדרשים לביצוע סוגי עבודה שונים, לצורך מתן הרשאות מטעם המפקח הראשי לביצוע בדיקות, בקרה ופיקוח על קיום תנאי הבטיחות וכן לצורך קיום הכשרות נדרשות כמפורט בתקנות. הגבלות אלה נקבעו בהתאם לאופיים של מקומות העבודה, התהליכים המתקיימים בהם, התפקידים השונים וגורמי הסיכון הקיימים בהם.

ואולם משטר רישוי השולל עיסוק או מגביל אותו, פוגע בזכות היסוד לחופש העיסוק, ולכן לא די לעגנו בתקנות ובהוראות מינהל. על פגיעה כאמור לעמוד בתנאים שנקבעו בפסקת ההגבלה שבסעיף 4 לחוק-יסוד: חופש העיסוק, ולעניין תיקון זה, יש צורך כי תיקבע הסמכה מפורשת לפי חוק, כך שהפגיעה בעיסוק לפי חקיקת המשנה תהיה מכוחה של סמכות ברורה ומוגדרת בחוק. יצחק זמיר ציין לעניין זה בספרו "הסמכות המנהלית": "בדרך כלל יש להקפיד בהגנה על זכויות חוקתיות, שתהיה זהירה ומצומצמת, ובמקרים בהם יש צורך בהגנה מיוחדת על זכות, יש לדרוש שהחוק המסמיך יקבע הסדר ראשוני, שימש משגרת או אמת מידה לתקנות הפוגעות בזכויות, וייקבעו בו הקריטריונים לפגיעה".

לשם ההסדרה הנדרשת יש לאזן בין הצורך לשמור על הבטיחות והבריאות במקום העבודה, לבין הזכות לחופש העיסוק. בבג"צ 10980/04, אגוד הממונים על בטיחות ברשויות המקומיות נגד שרת החינוך (פורסם בנבו), צוין לעניין זה כי הרציונל המונח ביסוד הפקודה הוא לספק

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337; ס"ח התשע"ד, עמ' 604.

"הרשאה" – הסמכה, אישור, היתר, רישיון או הרשאה אחרת מאת השר, המפקח הראשי או מי מטעמם, הנדרשים לפי פקודה זו לצורך –

- (1) ביצוע עבודה;
- (2) ביצוע תפקיד בקרה ופיקוח;
- (3) מתן הכשרה מקצועית;

"מחזיק במקום העבודה" – אחד מאלה לפחות:

- (1) המעביד;
  - (2) בעל מקום העבודה או תופש מקום העבודה;
  - (3) המנהל בפועל את מקום העבודה;
  - (4) מי שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה;
  - (5) המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד;
- "מקום עבודה" – מפעל כמשמעותו בפרק א' וכל מקום עבודה אחר אף אם אינו מפעל כאמור;
- "תפקיד בקרה ופיקוח" – תפקיד הכולל סמכויות בקרה ופיקוח על קיום ההוראות לפי סימן זה.

החלפת סעיף 173 והוספת סעיפים 173א עד 173א173

4. במקום סעיף 173 לפקודה יבוא:

(א) השר רשאי להתקין תקנות בדבר בטיחות, בריאות וגיהות במקומות עבודה לצורך מניעת החשיפה לגורמי סיכון במקומות אלה או הפחתת החשיפה להם; לעניין זה, "גורמי סיכון" – מקור, מצב או פעולה שעשויים להזיק ולהביא לפגיעה גופנית או לבריאות לקויה לרבות מיתקן, ציוד, חומה, תהליך, ייצור, קרינה, מצב בריאותי או מעשה או מחדל הנהוגים או קיימים באותם מקומות, ובלבד –

"תקנות לשמירת הבטיחות, הבריאות והגיהות בעבודה"

ד ב ר י ה ס ב ר

"תפקיד בקרה ופיקוח" – מוצע להגדירו כתפקיד שיכלול סמכויות בקרה ופיקוח על קיום ההוראות לפי סימן ט'.

סעיף 4 מוצע להחליף את סעיף 173 לפקודה ולהוסיף את סעיפים 173א עד 173א173 כמפורט להלן:

לסעיף 173 המוצע

נוסחו של סעיף 173 לפקודה שמוצע להחליף הוא:

"173. תקנות בטיחות ובריאות

(א) סבור השר כי ייצור, מכונות, מיתקן, ציוד, חומה, תהליך, מעשה או מחדל הנהוגים במפעל או במקום עבודה פלוני אף אם אינו מפעל כמשמעותו בסימן א' של פרק א', עלולים לגרום חבלת גוף – רשאי הוא להתקין תקנות בדבר בטיחות וגיהות בעבודה כפי שייראה לו למניעת הסכנה כאמור, אלא שתקנות שיוחדו למקומות עבודה שעיקר עיסוקם ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיוק של גז יותקנו בהסכמת שר האנרגיה והתשתית, ותקנות בדבר

"הרשאה" – מוצע להגדיר בשם כולל הסמכה, אישור, היתר, רישיון או הרשאה אחרת מאת השר, המפקח הראשי או מי מטעמם, הנדרשים לפי פקודה זו. ההרשאה ניתנת בשלושה תחומים: לצורך ביצוע עבודה, לצורך ביצוע תפקיד בקרה ופיקוח, וכן לצורך מתן הכשרה מקצועית.

"מחזיק במקום העבודה" – על המחזיק במקום העבודה מוטלות חובות הקשורות לבטיחות במסגרת ביצוע עבודה או במסגרת קבלת שירות מטעם בעל הרשאה. על כן מוצע להגדירו במפורש כך שיכלול אחד מאלה לפחות: המעביד, בעל מקום העבודה או התופש במקום עבודה, המנהל בפועל את מקום העבודה או המנהל בפועל של תאגיד אם המפעל מצוי בבעלות של תאגיד, וכן מי שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה.

"מקום עבודה" – מוצע להגדיר מקום עבודה כך שיכלול את ההגדרה של מפעל על פי הפקודה וכן כל מקום עבודה אחר אף אם אינו מפעל כאמור.

² ס"ח התשמ"ט, עמ' 108.

(1) שתקנות שייחדו למקומות עבודה שעיקר עיסוקם ייצור של גז כהגדרתו בחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989², מילוי, החסנתו, הולכתו, הובלתו או שיווקו, יותקנו בהסכמת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים;

(2) שתקנות בדבר השימוש בחומר הדברה בחקלאות יותקנו בהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר והשר להגנת הסביבה;

(3) שתקנות בעניין קרינה ואסבסט יותקנו בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א), רשאי השר, בין השאר –

(1) לקבוע הוראות לעניין הימצאות במקום העבודה;

(2) לאסור ביצוע עבודה או להגבילה;

(3) לקבוע תנאים לביצוע עבודה, לביצוע תפקיד פיקוח ובקרה או למתן הרשאה, כאמור בסעיף 173א.

ד ב ר י ה ס ב ר

גורם סיכון כאמור מהווה עילה לקביעת מגבלות ותנאים לצורך ביצוע עבודה או לצורך מתן הרשאה. בפועל, תקנות רבות הותקנו בשל הצורך להקטין או למנוע את חשיפת העובדים לסיכונים. כך נדרש לפי תקנות שונות כמו תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984 (להלן – תקנות אבק מזיק). כי עבודה בחומרים מסוכנים תיעשה באופן מבוקר ויינקטו אמצעים להפחתת הסיכון לעובדים כמו: בידוד התהליך, אוורור, שימוש בציוד מגן אישי, וכן ביצוע ניטורים בסביבת העבודה וניטורים ביולוגיים לעובדים.

עם זאת מוצע לקבוע כי תקנות שיוחדו למקומות עבודה שעיקר עיסוקם בייצור גז כהגדרתו בחוק הגז (בטיחות ורישוי), יותקנו בהסכמת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, תקנות בדבר השימוש בחומרי הדברה בחקלאות יותקנו בהסכמת שר החקלאות והשר להגנת הסביבה, שאחריה לחומרים מסוכנים, לרבות חומרי הדברה הועברה משר הבריאות אליו, וכי תקנות בעניין קרינה ואסבסט הנוגעות לבטיחות העובדים יותקנו בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה.

עוד מוצע לקבוע כי בתקנות כאמור רשאי השר, בין השאר, לקבוע הוראות לעניין הימצאות במקום עבודה, שיחולו גם על מי שאינו מבצע עבודה, וכן לאסור ביצוע עבודה או להגבילה ולקבוע תנאים לביצוע עבודה, לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח או למתן הרשאה כפי שיפורט בסעיף 173א המוצע.

השימוש בחומר הדברה בחקלאות יותקנו בהסכמת שר החקלאות ושר הבריאות.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר, בין השאר –

(1) לאסור עבודת עובדים או סוג עובדים פלוני בקשר לייצור, למכונות, לצידו, לתהליך או לעבודת כפיים מהגדר פלוני, וכן לשנות או להגביל את שעות עבודתם;

(2) לאסור, להגביל או להסדיר את השימוש בחומר או לתהליך;

(3) לשנות או להרחיב כל הוראה מהוראות פרקים ב' ו'ג' ופרק זה, המטילה דרישה בענין בריאות או בטיחות.

(ג) תקנות לפי סעיף זה יכול שיהיו כלליות או לסוגים, או מיוחדות למפעל או למקום עבודה אחר, ויכול שיטילו חובות על תופש מפעל, בעל מפעל, עובדים ובני אדם אחרים.

מוצע להחליף את הסעיף הכללי האמור, המסמיך את השר להתקין תקנות בתחומים רבים, ובמקומו לקבוע את סמכותו הכללית של השר להתקין תקנות בדבר בטיחות, בריאות וגיהות במקומות עבודה לצורך שמירה על בטיחותם ובריאותם של עובדים, מניעת חשיפתם לגורמי סיכון או הפחתת חשיפתם לסיכון. מוצע גם להגדיר מהו גורם סיכון ולקבוע כי הוא מקור מצב או פעולה שעשויים להזיק ולהביא לפגיעה גופנית או לבריאות לקויה לרבות מיתקן, ציוד, חומר, תהליך, ייצור, קרינה, מצב בריאותי או מעשה או מחדל הנהוגים באותם מקומות.

173.א. בתקנות לפי סעיף 173 רשאי השר לקבוע תנאים לביצוע עבודה, לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח ולמתן הרשאה, כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין מתן הרשאה לביצוע עבודה ולעניין ביצוע עבודה או ביצוע תפקיד בקרה ופיקוח שאינם טעונים הרשאה – תנאים כמפורט להלן:

(א) תנאים לעניין השכלה וניסיון, וכן תנאים לעניין הכשרה מקצועית, התמחות או השתלמות, תנאי הקבלה אליהן ועמידה בבחינות מקצועיות;

(ב) גיל מזערי;

(ג) העדר מגבלה רפואית המונעת את ביצוע העבודה או התפקיד;

(ד) כל תנאי אחר הדרוש לשם הבטחת מקצועיותו של מבצע העבודה או התפקיד או לשם שמירה על הבטיחות, הבריאות והגיהות במקום העבודה; תקנות לפי פסקת משנה זו יותקנו בהסכמת שר המשפטים;

ד ב ר י ה ס ב ר

(תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתים), התשנ"ג-1992).

ג. העדר מגבלה רפואית המונעת את ביצוע העבודה או תפקיד הבקרה והפיקוח. דרישה זו יכולה להתייחס למצבו הגופני או הנפשי של מבצע העבודה או התפקיד. כך לדוגמה נקבעו בתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממסים פחמימניים ארומטיים מסוימים), התשנ"ג-1993, דרישות המחייבות את המחזיק במקום העבודה לקבל אישור של רופא תעסוקתי להתאמתו של עובד לביצוע עבודה בגורמי סיכון כימיים כמו ממסים אורגניים, וכן נקבעה בתקנות אבק מזיק חובה כי עובד באבק מזיק יהיה במעקב רפואי בטרם תחילת העבודה ובמהלך העבודה. באשר להרשאה לביצוע עבודה, נקבעו בתקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתים), התשנ"ג-1992, הוראות שלפיהן מפעיל של עגורן צריח נדרש לעבור בדיקת התאמה בריאותית וכן מבדקים פסיכוכיניים הכוללים בדיקה של התאמת אישיות לצורך טיפול בבקשתו להסמכה.

ד. כל תנאי אחר הדרוש לשם הבטחת מקצועיותו של מבצע העבודה או לשם שמירה על הבטיחות, הבריאות והגיהות במקום העבודה. כך לדוגמה, קיימת בתקנות דרישה לשימוש בצידוד מגן אישי בעת ביצוע פעולות החושפות את העובדים לגורמי סיכון, או איסור לביצוע פעולות על גגות שביירים, אלא אם כן ננקטו אמצעי הזהירות הנדרשים.

לסעיף 173 א המוצע

בתקנות כאמור בסעיף 173 מוצע להסמיך את השר לקבוע כדלקמן:

1. לעניין הרשאה לביצוע עבודה ולעניין ביצוע עבודה או ביצוע תפקיד בקרה ופיקוח שאינם טעונים הרשאה:

א. תנאים לעניין השכלה וניסיון וכן תנאים לעניין הכשרה מקצועית, התמחות או השתלמות, תנאי הקבלה אליהן ועמידה בבחינות מקצועיות. מכוח סמכות זו נקבעו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 (להלן – תקנות עבודה בגובה), דרישות הקשורות לביצוע עבודה, כמו חיוב של עובד בגובה ושל מטפס תרנים לעבור הדרכה לפני ביצוע העבודה. כך גם לדוגמה, נקבע בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח-1988, כי לצורך מתן הרשאה לביצוע עבודה למנהל עבודה בבנייה, נדרש כי תהיה לו השכלה הנדסאית או כי הוא יעבור הכשרה ייעודית. דרישות דומות לעניין ההשכלה הנדרשת נקבעו בתקנות הבטיחות בעבודה (מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה), התש"ס-2000, גם למפעיל דוד קיטור, למפעיל מכונות הרמה ועוד.

ב. גיל מזערי לביצוע עבודות מסוימות. כך לדוגמה נקבע כי רק מי שעומד בדרישות גיל מינימליות יתמנה למנהל מחצבת אבן (תקנות הבטיחות בעבודה (מחצבות אבן), התשכ"ה-1965), או יבצע עבודה בגובה (תקנות עבודה בגובה), וכך גם נקבע גיל מזערי לצורך מתן הרשאה לביצוע עבודה של עגורן ואת

(2) לעניין מתן הרשאה לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח – תנאים כמפורט להלן, לפי העניין:

(א) לגבי מבקש הרשאה שהוא יחיד –

(1) תנאים בעניינים כמפורט בפסקה (1);

(2) העדר ניגוד עניינים הקשור לביצוע התפקיד;

(3) יכולת העמדה של אמצעים לרבות מבנה, מיתקנים, חומרים וכוח אדם הדרושים לביצוע התפקיד;

(4) העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לקבל הרשאה;

(5) העדר החלטה מינהלית שניתנה לפי כל דין בשל הפרת הוראה הקשורה לבטיחות בעבודה;

(ב) לגבי מבקש הרשאה שהוא תאגיד –

(1) תנאים בעניינים כמפורט בפסקה (1)(א) ו-(ד) ותנאים בעניינים כמפורט בפסקה (2)(א) שיתקיימו בנושאי המשרה בתאגיד או בתאגיד, לפי העניין; בפסקת משנה זו, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל או פקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום ההרשאה;

(2) אופן ההתאגדות;

(3) לעניין מתן הרשאה למתן הכשרה מקצועית – תנאים כמפורט להלן, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

דרישות מקדמיות להשכלה נקבעו למשל בנוהל הסמכה ונוהל עבודה של בודקים מוסמכים לכלי הרמה ומיתקני לחץ, גם לבודקים מוסמכים למיתקנים טעוני בדיקה, ובאופן דומה נקבעו גם לגבי בודקים מוסמכים לקרינה מייננת, למכשירי ליזור ועוד.

נוסף על תנאים אלה, רשאי השר לקבוע הוראות גם בעניינים אלה:

1. העדר ניגוד עניינים הקשור לקבלת ההרשאה. כך לדוגמה בנוהל לאישור עבודה במוצרי ליזור ולבדיקות סביבתיות תעסוקתיות לתופתיות חל איסור על בודק מכשירי ליזור למכור מוצרי ליזור שאותם הוא בודק, או לחלופין, נאסר עליו לבדוק מוצרים שאותם הוא מוכר. כך גם חל איסור על בודק מוסמך לבדוק כלים טעוני בדיקה שהוא תכנן או מכר.

2. תנאים לעניין מתן הרשאה לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח. תנאים אלה מתחלקים להרשאה שתינתן ליחיד או לתאגיד:

א. למי שהוא יחיד –

מוצע לקבוע כי ההוראות שהשר יהיה רשאי לקבוע יהיו בדומה לתנאים שנקבעו לעניין ביצוע עבודה, תפקיד בקרה ופיקוח והרשאה לביצוע עבודה, כמפורט בפסקה (1) בשיוניים המחויבים, קרי לעניין השכלה וניסיון, גיל, מגבלה רפואית וכל תנאי אחר לעניין זה התנאים המחייבים השכלה וניסיון הם החשובים ביותר. כך לדוגמה, נקבע בנוהל הסמכה ועבודה של בודק מעבדה מוסמך לניטור סביבתי תעסוקתי, המפורסם באתר משרד הכלכלה, כי רק מי שעומדים בדרישות השכלה וניסיון יוסמכו לבצע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות הנדרשות לפי התקנות לצורך ניטור הסיכונים בסביבת העבודה.

(א) לגבי מבקש הרשאה שהוא יחיד –

(1) תנאים בעניינים כמפורט בפסקה (1) ובפסקה (2)(א);

(2) תנאים לעניין דרכי ההכשרה שתינתן, לרבות הכשרה עיונית, קורסי ההכשרה, היקפם, תוכני הלימוד והבחינות שייערכו בסיומם;

(ב) לגבי מבקש הרשאה שהוא תאגיד –

(1) תנאים בעניינים כמפורט בפסקת משנה (א)(2);

(2) תנאים בעניינים כמפורט בפסקה (2)(ב).

ד ב ר י ה ס ב ר

נוסף על כך מוצע להסמיך את השר לקבוע תנאי נוסף בדבר אופן ההתאגדות של אותו תאגיד. הגבלה זו נדרשת כדי לאפשר למפקח הראשי, במקרים הנדרשים, להכיר רק במוסד שהוא תאגיד, שותפות, עמותה וכדומה, שחלות עליו חובות לפי דין, לרבות אחריות נושא משרה שבו, וכן יש אפשרות לבצע בקרה ופיקוח עליו בידי הרשמים השונים כמו רשמי החברות, השותפויות או העמותות; כך לדוגמה הוגדר שירות רפואי מוסמך לפי תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנון), התשמ"ד-1983; תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בוויניל כלוריד), התשמ"ד-1983; ובתקנות נוספות, ככל אחד מאלה: לשכת בריאות של משרד הבריאות, קופת חולים או מוסד רפואי שהשר בהסכמת שר הבריאות הסמיכו לעניין התקנות.

3. לעניין מתן הרשאה למתן הכשרה מקצועית – נותן הכשרה מקצועית, יכול להיות יחיד או תאגיד והוא נועד להכשיר את המבקשים לבצע עבודה או תפקיד בקרה ופיקוח שדורשים הכשרה מקצועית, כפי שיקבע השר לפי סעיף 173א.

א. לעניין נותן הכשרה מקצועית שהוא יחיד – מוצע לקבוע כי ההוראות שהשר יהיה רשאי לקבוע יהיו בדומה לתנאים שנקבעו לעניין ביצוע עבודה, תפקיד בקרה ופיקוח והרשאה לביצוע עבודה, כמפורט בפסקה (1), בשניונים המחויבים, ותנאים כמפורט בפסקה (2)(א) שנקבעו לצורך מתן הרשאה לתפקיד בקרה ופיקוח ליחיד.

בנוסף, מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין דרכי ההכשרה שתינתן, לרבות הכשרה עיונית, קורסי ההכשרה, היקפם, תוכני הלימוד והבחינות שייערכו בסיומם. כך לדוגמה בתקנות עבודה בגובה נקבע כי מדריך עבודה בגובה יבצע הדרכה לעובדים בגובה, לפי היקף ונושאים כמפורט בתקנות וכן בנוהל בעניין מתן אישור למוסדות לקיים קורסים ולהכשרת בעלי תפקידים בתחום הבטיחות בעבודה בגובה.

2. יכולת העמדת אמצעים הנדרשים לביצוע ההרשאה. כך לדוגמה נקבעה דרישה בתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העוסקים בקרינה מיננת), התשנ"ג-1992, ובנוהל לאישור עבודה במוצרי לייזר ולבדיקות סביבתיות תעסוקתיות תקופתיות, כי בודק מוסמך לקרינה מייננת ובודק מוסמך לקרינת לייזר נדרשים להצטייד במכשירי מדידה, אם הם מבצעים מדידות, או להיות קשורים למעבדה מוסמכת.

3. העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל הרשאה. כך לדוגמה הוחלט לאחר שימוע, כי מי שהורשע או הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה של גרם מוות ברשלנות אינו ראוי להמשיך להיות בעל הרשאה בתחום הבטיחות.

4. העדר החלטה מינהלית שניתנה לפי כל דין בשל הפרת הוראה הקשורה לבטיחות בעבודה. כך לדוגמה בהתאם לנוהל הסמכה ונוהל עבודה של בודקים מוסמכים לכלי הרמה ומיתקני לחץ, בוטלה הרשאתו של בודק מוסמך שלא מילא אחר הנהלים שקבע המפקח הראשי לבדיקת מעליות.

ב. למי שהוא תאגיד – מוצע כי ההוראות שהשר יהיה רשאי לקבוע יהיו בדומה לתנאים שנקבעו לצורך ביצוע עבודה כמפורט בפסקה (1)(א) ו-(ד), כלומר, לעניין השכלה וניסיון ולעניין כל תנאי אחר וכן לתנאים כמפורט בפסקה (2)(א), שנקבעו לצורך מתן הרשאה לתפקיד בקרה ופיקוח ליחיד. תנאים אלה יתקיימו בנושא המשרה בתאגיד או בבעל ההרשאה לפי העניין.

מוצע להגדיר נושא המשרה לעניין סעיף זה כמנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל או פקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום ההרשאה.

חובות הגבלות ותנאים החלים על מחזיק במקום עבודה, מבצע עבודה, מבצע תפקיד בקרה ופיקוח או בעל הרשאה

173.ב. (א) השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מחזיק במקום עבודה, על מבצע עבודה, על בקרה ופיקוח או על בעל הרשאה, לצורך ביצוע העבודה או ביצוע התפקיד, לפי העניין, ובמהלך העבודה או התפקיד כאמור, לשם הבטחת מקצועיותם ושמירת הבטיחות, הבריאות והגיהות במקום העבודה; בתקנות לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע מחיר מרבי שרשאי בעל הרשאה לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח לגבות בעד שירות שהוא נותן במסגרת תפקידו.

(ב) נותן הרשאה רשאי לקבוע בהרשאה, חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על בעל הרשאה לשם הבטחת מקצועיותו ושמירת הבטיחות, הבריאות והגיהות במקום העבודה.

173.ג. (א) סבר נותן הרשאה כי מתקיים אחד מאלה רשאי הוא לסרב לחדש הרשאה שנתן, לבטלה, להגבילה, להתנותה בתנאים או להתלותה לתקופה שלא תעלה על שנה אלא אם כן ראה שחומרת ההפרה מחייבת התליה לתקופה ארוכה יותר, או להורות למחזיק במקום העבודה להפסיק את עבודתו של בעל הרשאה:

ביטול הרשאה, אי-חידושה, הגבלתה או התלייתה

(1) ההרשאה ניתנה על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן ההרשאה;

ד ב ר י ה ס ב ר

על הכשרות המקצועית של ממונים על הבטיחות, שהם בעלי הרשאה, לרבות חיובם בהשתלמויות, וכן נדרשים גם בעלי הרשאה אחרים, כמו מעבדות, לקיים מבנים מתוחזקים, מיתקנים, ציוד וכדומה, במהלך תקופת ההרשאה.

מוצע לקבוע כי בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע מחיר מרבי שרשאי בעל הרשאה לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח לגבות בעד שירות שהוא נותן במסגרת תפקידו, כך שבמקרה של כשל שוק תהיה סמכות לשר להתערב לצורך קביעת המחיר.

עוד מוצע להסמיך את המפקח הראשי לקבוע בהרשאה חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על בעל הרשאה לשם הבטחת מקצועיותו ושמירת הבטיחות, הבריאות והגיהות במקום העבודה.

לסעיף 173 ג המוצע

מוצע להסמיך את נותן הרשאה לסרב לחדש הרשאה שנתן, לבטלה, להגבילה, להתנותה בתנאים או להתלותה בתנאים לתקופה שלא תעלה על שנה וכן להורות למחזיק במקום העבודה להפסיק את עבודתו של בעל הרשאה, בהתקיים אחד מאלה: ההרשאה ניתנה על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי, חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן ההרשאה, או שבעל הרשאה

ב. לעניין נותן הכשרה מקצועית שהוא תאגיד – מוצע לקבוע כי בנוסף להוראות לעניין דרכי ההכשרה והקורסים שהשר יהיה רשאי לקבוע כאמור בפסקה לעיל, יחולו גם התנאים שנקבעו לעניין הרשאה לביצוע תפקיד בקרה ופיקוח למי שהוא תאגיד, כמפורט בפסקה (2)ב. כך לדוגמה בתקנות עבודה בגובה הוכרו מוסדות שהורשו לתת הכשרה מקצועית לסוגים שונים של עובדים בגובה, בהתאם לתכנית לימודים שנקבעה בתקנות, וכן נדרש מהמוסדות כאמור להיות תאגיד.

לסעיף 173 ב המוצע

מוצע להסמיך את השר לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מחזיק במקום עבודה, על מבצע עבודה, על מבצע תפקיד בקרה ופיקוח ועל בעל הרשאה לצורך ביצוע העבודה או ביצוע התפקיד, לפי העניין, ובמהלכם, לשם שמירה על רמה מקצועית ושמירה על בטיחות, בריאות וגיהות במקום העבודה.

החובות העיקריות בפקודה מוטלות על המחזיק במקום העבודה שחייב למלא אחר כל הוראות הבטיחות במקום העבודה. לשם כך נקבעו בעלי הרשאה שמתפקידם לפקח על פעולותיו של המחזיק. כך לדוגמה, בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו-1996, נדרש לשמור

(3) בעל ההרשאה הפר חובה, הגבלה או תנאי מהתנאים שנקבעו לפי סעיף 173 או הוראה מההוראות לפי פקודה זו או לפי כל דין אחר, הקשורה לבטיחות בעבודה.

(ב) סבר נותן ההרשאה כי הפגם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות לבעל ההרשאה לתקנו ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון; הורה נותן ההרשאה כאמור, יאפשר המחזיק במקום העבודה את התיקון; חלפה התקופה שקבע נותן ההרשאה והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, לאחר שנתן לבעל ההרשאה הזדמנות לטעון את טענותיו, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) סבר נותן ההרשאה כי קיימת סכנה מיידית לבטיחות הציבור בהמשך פעילותו של בעל ההרשאה, רשאי הוא להורות על התליית ההרשאה לתקופה שלא תעלה על 14 ימי עבודה, עוד בטרם קבלת החלטה לפי סעיף זה.

(ד) החליט נותן ההרשאה לנקוט באמצעים כאמור בסעיף זה, ישלח לבעל ההרשאה הודעה מנומקת על כך בכתב.

173. (א) נקבע בתקנות לפי סעיף 173א, כתנאי למתן הרשאה, העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי להיות בעל הרשאה, ונפתחה חקירה לפי דין נגד מבקש הרשאה או בעל הרשאה בקשר לעבירה כאמור, רשאי נותן ההרשאה לדחות את החלטתו לעניין מתן ההרשאה או חידוש ההרשאה, לפי העניין, עד לקבלת החלטה לעניין הגשת כתב אישום בקשר לאותה עבירה, אם ראה שהדבר מוצדק בנסיבות העניין בשל חומרת העבירה.

דחיית החלטה לעניין מתן הרשאה או חידוש בשל פתיחה בחקירה

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע לקבוע כי נקיטת אמצעים כאמור בסעיף זה מחייבת מתן הודעה מנומקת בכתב לבעל ההרשאה.

לסעיף 173ד המוצע

מוצע לקבוע כי במקרה שבו נקבעו בתקנות לפי סעיף 173א, כתנאי למתן הרשאה, העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי להיות בעל הרשאה, ונפתחה חקירה על פי דין נגד מבקש הרשאה או בעל הרשאה בקשר לעבירה כאמור, נותן ההרשאה יהיה רשאי לדחות את החלטתו לעניין מתן הרשאה או חידוש, לפי העניין, עד לקבלת החלטה לעניין הגשת כתב אישום בקשר לאותה עבירה, אם ראה שהדבר מוצדק בנסיבות העניין בשל חומרת העבירה. הוראה זו נדרשת כדי שמי שקיים חשש שאינו במצב את הוראות הבטיחות הנדרשות, והוא מצוי בהליכים פליליים בשל סיבה זו, לא יעסוק במקומות עבודה עם סיכוני בטיחות המסכנים חיי אדם.

הפר תנאי מן התנאים שנקבעו לפי סעיף 173ב המוצע או הוראה מההוראות לפי הפקודה או לפי כל דין אחר, ובלבד שהעבירה קשורה לבטיחות בעבודה. יובהר לעניין זה, כי מדובר בהפסקת העבודה הספציפית בלבד שלשמה קיבל בעל ההרשאה את ההרשאה.

עוד מוצע להסמיך את נותן ההרשאה, במקרים שבהם הוא סבר כי הפגם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, להורות לבעל ההרשאה לתקנו, באופן ובתקופת הזמן שיקבע. אם קבע כאמור נותן ההרשאה, והתיקון קשור למקום העבודה, מוצע לחייב את המחזיק במקום העבודה לאפשר את התיקון. אם חלפה התקופה שקבע והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, בכפוף למתן זכות טיעון למפר, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א). עם זאת, אם סבר נותן ההרשאה כי קיימת סכנה מיידית לבטיחות הציבור בהמשך פעילותו של בעל ההרשאה, רשאי הוא להורות באופן מידי על התליית ההרשאה לתקופה שלא תעלה על 14 ימי עבודה, עוד בטרם קבלת החלטתו לפי סעיף זה.

(ב) החליט נותן ההרשאה לדחות את החלטתו כאמור בסעיף קטן (א), ישלח לבעל ההרשאה הודעה מנומקת על כך בכתב.

173ה. הרואה את עצמו נפגע מהחלטתו של נותן הרשאה לפי סעיף 173ג או 173ד, רשאי להגיש לו, בתוך 30 ימים מקבלת ההודעה לפי הסעיפים האמורים, בקשה לעיון חוזר בהחלטה שנתן, אם התגלו עובדות חדשות או השתנו הנסיבות ממועד ההחלטה הקודמת.

173ו. (א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נותן הרשאה לפי הוראות סימן זה, לרבות החלטה בבקשה לעיון חוזר כאמור בסעיף 173ה, רשאי לערער עליה לפני בית הדין האזורי לעבודה, כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969³ בתוך 45 ימים מיום שהגיעה ההחלטה לידיעתו.

173ז. (א) נותן ההרשאה רשאי לפרסם באתר האינטרנט של משרד הכלכלה את שמו של בעל הרשאה כאמור בסעיף 173א, מספר רישונו ושם היישוב שבו הוא מתגורר, ולבקשת בעל הרשאה, גם את פרטי ההתקשרות שימסור בעל הרשאה. (ב) החליט נותן ההרשאה לבטל הרשאה שנתן כאמור בסעיף 173ג, יוסרו פרטיו של בעל ההרשאה מהרשימה כאמור בסעיף קטן (א), ואם החליט על התליית ההרשאה – יוסרו פרטיו של בעל ההרשאה לתקופת ההתליה.

תיקון סעיף 194 5. בסעיף 194 לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "בפסקאות (3) ו-(4)" יבוא "בפסקאות (3), (4) ו-(4א)";

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 173 המוצע

כדי לאפשר לציבור נגישות למידע בדבר מי שקיבל הרשאה בידי נותן ההרשאה, מוצע להסמיך את נותן ההרשאה לפרסם באתר האינטרנט של משרד הכלכלה פרטים לעניין בעל הרשאה כאמור.

מוצע לקבוע כי במקרים שבהם החליט נותן ההרשאה על ביטול הרשאה שנתן, בהתאם לסעיף 173ג, יוסר שמו של בעל הרשאה מרשימת בעלי הרשאה באתר האינטרנט כאמור, ואם הוחלט להתלות את ההרשאה – יוסר שמו של בעל הרשאה לתקופת ההתליה.

הוראה זו נועדה לאפשר לציבור לקבל מידע עדכני לעניין זהותם של בעלי הרשאה מטעם המפקח הראשי ולמנוע מצב שבו הציבור ישתמש בשירותיו של מי שאינו בעל הרשאה.

סעיף 5 סעיף 194 לפקודה קובע את תחולת ההוראות המפורטות בסעיף קטן (ב) שבו על מעליות, דרגנועים ומיתקני לחץ גם בחצרים שאינם חלק ממפעל. כמו כן מתייחס הסעיף להפרות במיתקנים כאמור, וקובע שבעל המעלית, הדרגנוע או מיתקן הלחץ, ולא התופש,

גם כאן מוצע לקבוע כי החלטה של נותן ההרשאה לדחות את החלטתו כאמור, מחייבת מתן הודעה מנומקת בכתב לבעל ההרשאה.

לסעיף 173 המוצע

מוצע לקבוע מנגנון לעיון חוזר על החלטתו של נותן ההרשאה, בתוך שלושים ימים מקבלת ההודעה לפי סעיפים 173ג או 173ד, אם התגלו עובדות חדשות או השתנו הנסיבות ממועד ההחלטה הקודמת, וזאת כדי למנוע מצב שבו יאלץ הנפגע לפנות בכל עניין ישירות לערכאה משפטית.

לסעיף 173 המוצע

מוצע לקבוע כי הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נותן הרשאה לפי הוראות סימן ט', לרבות החלטה בבקשה לעיון חוזר כאמור בסעיף 173ה המוצע, רשאי לערער עליה לפני בית הדין האזורי לעבודה בתוך 45 ימים מיום שהגיעה ההחלטה לידיעתו.

בית הדין לעבודה נמצא מתאים לעתירות אלה, בהיותו בעל מומחיות בעניין זכויות עובדים, אשר בטיחות העובדים היא חלק מהן.

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (4) יבוא:

"(א4) הוראות פרק ה', סימן ט': תקנות בטיחות, בריאות וגייהות."

הוספת סעיף 216א

6. אחרי סעיף 216 לפקודה יבוא:

"אגרות 216א. השר רשאי לקבוע –

- (1) אגרה בעד הגשת בקשה לקבלת הרשאה ולחידושה;
- (2) אגרה בעד השתתפות בבחינות לצורך קבלת ההרשאה;
- (3) אגרה שעל בעל הרשאה לשלם בעד פיקוח על מילוי תנאי ההרשאה, בידי מפקחי עבודה שמונו לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954⁴."

תיקון חוק ארגון
הפיקוח על
העבודה

7. בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954⁵, אחרי סעיף 43 יבוא:

"אגרות 43א. (א) השר רשאי לקבוע –

- (1) אגרה בעד הגשת בקשה לקבלת הרשאה ולחידושה;
  - (2) אגרה בעד השתתפות בבחינות לצורך קבלת ההרשאה;
  - (3) אגרה שעל בעל הרשאה לשלם בעד פיקוח על מילוי תנאי ההרשאה, בידי מפקחי עבודה לפי החוק.
- (ב) בסעיף זה, "הרשאה" – כהגדרתה בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970⁶.

ד ב ר י ה ס ב ר

ארגון הפיקוח על העבודה). הסמכות לתשלום אגרות לפי הפקודה בנוסחה כיום מצומצמת רק למקרים בודדים כמו בודקי דודי קיטור, ולכן מוצע להרחיבה גם לצורך ביצוע פעילויות נוספות הכרוכות במשאבים רבים הנדרשים לצורך ביצוע הבדיקות.

בהתאם לתיקון מוצע זה, מוצע לקבוע הוראה דומה בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, שמכוחו הותקנו תקנות ממונים על הבטיחות ותקנות למסירת מידע. האגרות נדרשות לצורך ביצוע הכשרות של בעלי ההרשאות מכוח חוק ארגון הפיקוח על העבודה.

יהיה אחראי להפרתן. מוצע לתקן סעיף זה ולהוסיף את האחריות לגבי מיתקנים אלה גם לגבי מי שהוא בעל הרשאה לביצוע בדיקות במיתקני לחץ, דרגנועים ומעליות לפי סימן ט'.

סעיפים מוצע להוסיף לפקודה את סעיף 216א ו-6 ולהסמיך בו את השר לקבוע אגרות בעד הגשת בקשה לקבלת הרשאה ובעד השתתפות בבחינות הנדרשות לצורך קבלת הרשאה וכן לקבוע אגרה שעל בעל הרשאה לשלם בעד פיקוח על מילוי תנאי ההרשאה, בידי מפקחי עבודה שמונו לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן – חוק

⁴ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

